



การวางแผนพัฒนาหมู่บ้านแบบบูรณาการ



สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คำนำ

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะอนุกรรมการติดตามองค์การพัฒนาการเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในคณะกรรมการการพัฒนาการเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา ได้จัดทำโครงการร่วมกับ กรมการปกครองติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในบางท้องที่ และเมื่อไปที่หมู่บ้านก็ขอแผนพัฒนาหมู่บ้านจัดทำไว้ ซึ่งพบว่ามีความสำคัญ ที่สมควรได้รับการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แต่ไม่มี อยู่ในแผนพัฒนาหมู่บ้าน

คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่าพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๘ ตีร วรคสาม บัญญัติว่า “คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักรับผิดชอบในการบูรณาการ จัดทำ แผนพัฒนาหมู่บ้าน” ซึ่งหมายถึง คณะกรรมการหมู่บ้านจะต้องจัดทำ แผนพัฒนาหมู่บ้านทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งจะต้องเข้าใจ ปัญหาดังกล่าว โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา นำมาวิเคราะห์ว่ามีสาเหตุ จากอะไร และควรแก้ไขอย่างไร และในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะอนุกรรมการฯ จะไปติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน จึงมอบหมายให้ ร้อยตรี สมนึก ชูวิเชียร อนุกรรมการ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำ แผนพัฒนาหมู่บ้านแบบบูรณาการ เพื่อมอบแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน ในโอกาสที่คณะอนุกรรมการฯ ออกไปติดตามการดำเนินงานของ คณะกรรมการหมู่บ้าน



(นายอนุรักษ์ นิยมเวช)

ประธานคณะกรรมการการพัฒนาการเมือง
และการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา

การวางแผนพัฒนาหมู่บ้านแบบบูรณาการ

การวางแผนพัฒนาหมู่บ้านแบบบูรณาการ คือ การวางแผนพัฒนาทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งในเอกสารนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่าอะไรเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนา ข้อดีที่ต้องพัฒนา ส่วนวิธีการพัฒนานั้น คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นผู้คิดหาวิธีการพัฒนาตามความเหมาะสมกับทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้เขียนได้มีโอกาสร่วมกับหน่วยราชการออกไปติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน และขอแผนพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งส่วนมากแผนฯ มุ่งเน้นไปที่โครงการด้านเศรษฐกิจ ไม่มีโครงการพัฒนาด้านการเมืองและด้านสังคม หรือมีอยู่น้อยมาก

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการทำแผนฯ คือ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการจัดทำแผนฯ ให้ แต่ทางราชการมีความมุ่งหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้จัดทำแผนฯ เอง ดังนั้น คณะกรรมการหมู่บ้านต้องเป็นผู้มีความสามารถคิดได้ว่าในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีอะไรเป็นปัญหาสำคัญของคนในหมู่บ้าน และหมู่บ้านเป็นส่วนรวมค้นหาสาเหตุของปัญหา และหาวิธีการแก้ปัญหา ปัญหาที่สามารถแก้ไขได้โดยคณะกรรมการหมู่บ้านก็ดำเนินการเอง หากต้องใช้งบประมาณมากก็เสนอขอของบประมาณของทางราชการไว้ในแผนฯ



ผู้เขียนมีความหวังว่า เมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งเป็นผู้ที่มีวิถีการดำรงชีวิตใกล้ชิดกับประชาชน สามารถเข้าใจปัญหาของหมู่บ้าน สาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ปัญหาแล้ว จะได้มีโอกาสพูดคุยกับประชาชนในหมู่บ้าน และนำความรู้

ดังกล่าวขยายไปสู่ประชาชน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนอย่างทั่วถึงและจะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

ต่อมากรรมการปกครอง จัดทำหนังสือ “คู่มือ...กม.” ของกรรมการปกครอง ซึ่งส่วนหนึ่งกล่าวถึงหน้าที่ของคณะทำงานด้านต่างๆ ของ กม. ผู้เขียน จึงขอแทรกความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและโครงการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไว้ในบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานต่างๆ

หน้าที่ของคณะทำงาน

๑. ด้านอำนวยการ มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑.๑ งานธุรการ การจัดเก็บเอกสารต่างๆ ของหมู่บ้าน
- ๑.๒ การจัดประชุม เช่น การประชุม กม.
การประชุมหมู่บ้านฯ
- ๑.๓ การรับจ่ายและเก็บรักษาเงินและทรัพย์สิน
ของหมู่บ้าน
- ๑.๔ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารสร้างความเข้าใจกับ
ประชาชน
- ๑.๕ การประสานงานและติดตามการทำงานของ
คณะทำงานด้านต่างๆ ทั้ง ๗ คณะ
- ๑.๖ การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของคณะทำงาน
ในรอบปีว่ามีผลงานในเรื่องใดบ้าง
- ๑.๗ งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

จากคู่มือ...กม.



ความคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. คณะทำงานด้านอำนวยการควรจัดหาสำนักงานและตู้เก็บเอกสาร
ซึ่งคณะทำงานและประชาชนสามารถอ่านเอกสารนั้นได้

๒. ควรจัดให้มีสถานที่เล่นกีฬาสำหรับผู้ใหญ่และเด็กใกล้สำนักงาน
เป็นแรงดึงดูดให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน

จากคู่มือ...กรม

๒. ด้านปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

๒.๒ การส่งเสริมอุดมการณ์และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ดังนี้

⇒ ยึดหลักกฎหมาย ความมีเหตุผล และสันติวิธี

⇒ ปฏิบัติตามเสียงข้างมาก รับฟังเสียงข้างน้อย

⇒ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและสังคม

⇒ เสียสละและรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๒.๓ การส่งเสริมดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย
ระเบียบ และข้อบังคับของหมู่บ้าน

๒.๔ การสร้างความเป็นธรรมและประนีประนอมข้อพิพาท

๒.๕ การตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน

๒.๖ การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณประโยชน์
ของหมู่บ้าน เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง ป่าชุมชน เป็นต้น

๒.๗ การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและภัยอันตรายของหมู่บ้าน
ทั้งภัยที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น พายุ โคลนถล่ม น้ำท่วมฯ
และภัยจากการกระทำของมนุษย์ เช่น โจรปล้น ลักทรัพย์
ก่อความไม่สงบ เป็นต้น

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาร้ายแรงต่อประชาชนและประเทศชาติ เพราะทำให้สูญเสียเงินจำนวนมากซื้อยาเสพติด เมื่อไม่มีเงินก็ขอจากบิดา มารดา หรือลักขโมย ชิงทรัพย์ หรือกลายเป็นผู้ค้าเสียเองทำให้ประเทศต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลและต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากที่ต้องดำเนินการต่อบุคคลเหล่านี้

การแก้ไข

๑.๑ ควรวางโครงการป้องกันมิให้บุคคลรวมทั้งเด็ก และเด็กนักเรียนไปเสพยาเสพติด และในการวางโครงการควรเชิญอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้รู้มาเป็นที่ปรึกษา

๑.๒ ควรวางโครงการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งคณะทำงานควรสำรวจว่ามีบุคคลใดบ้างเสพยาเสพติดแล้วเสนอ กม. เพื่อรายงานนายอำเภอให้จัดทำโครงการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ซึ่งจะดำเนินการโดยวิธีลับหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์

๑.๓ ควรวางโครงการปราบปรามยาเสพติด โดยหาข้อมูลในทางลับว่ามีใครบ้างในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียงค้ายาเสพติด แล้วรายงานนายอำเภอ และเพื่อความปลอดภัยจะไม่ลงชื่อผู้รายงานก็ได้

๒. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ควรจะได้วางโครงการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้

๒.๑ ปัญหาดินถล่ม ซึ่งเกิดจากการตัดต้นไม้ใหญ่ และมีฝนตกหนักในที่สุดดินถล่มลงมา

การแก้ไข หมู่บ้านที่มีพื้นที่อยู่ใกล้ภูเขาหรือใกล้ที่สูง ควรวางโครงการเตือนภัยเมื่อมีฝนตกหนัก หรือมีการเตือนภัยจากทางราชการ

๒.๒ ปัญหาน้ำท่วม ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี

การแก้ไข ควรวางโครงการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เช่น การปลูกบ้านใต้ถุนสูง การกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าเมื่อน้ำท่วมจะนำทรัพย์สินที่มีค่าไปรวมกันและมีคนดูแล การจัดเตรียมอาหารแห้ง หากหมู่บ้านถูกตัดขาดจะสื่อสารกับทางราชการโดยวิธีใด



๒.๓ ปัญหาขาดแคลนน้ำดื่ม เมื่อถึงฤดูแล้งทางราชการต้องออกไปแจกจ่ายน้ำทุกปี

การแก้ไข ควรวางโครงการให้ทุกครัวเรือนมีภาชนะ เช่น ตุ่ม ถังน้ำ เพื่อรองรับน้ำหน้าฝนไว้ดื่ม หรือไว้ให้เพียงพอสำหรับฤดูแล้ง

๒.๔ ปัญหาความหนาวในฤดูหนาว ซึ่งในฤดูหนาวประชาชนที่อยู่ในที่สูงหรือในชนบทที่ห่างไกลจะประสบกับความหนาวเย็น ซึ่งทุกปีทางราชการและองค์กรภาคเอกชนต้องไปแจกเครื่องนุ่งห่มและผ้าห่มกันหนาว

การแก้ไข ควรวางโครงการให้แต่ละครัวเรือนเตรียมจัดหาเสื้อผ้าและเครื่องกันหนาวไว้ล่วงหน้าหรือเมื่อได้รับแจกเครื่องกันหนาวในปีหนึ่งแล้ว ควรเก็บรักษาไว้เพื่อใช้ในปีถัดไป

จากคู่มือ...กม

๓. ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ การบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

๓.๒ การประสานจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนา

หมู่บ้านร่วมกับคณะทำงานด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการหรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น ภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๓ การรวบรวมและจัดทำข้อมูลต่างๆ ของหมู่บ้าน

๓.๔ การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

การบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน การบูรณาการ แปลว่า การกระทำหรือกระบวนการของการรวมสิ่งต่างๆ สองสิ่งหรือมากกว่านั้น เพื่อว่าสิ่งเหล่านั้นได้ทำงานร่วมกัน ในที่นี้หมายถึง การรวมโครงการ ของคณะทำงานด้านต่างๆ มารวมกันมาจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

คณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้านมีหน้าที่รวบรวมและจัดทำข้อมูล ต่างๆ ของหมู่บ้าน ในขณะที่เดียวกันคณะทำงานด้านอื่นก็จำเป็นต้องเก็บข้อมูล มาวิเคราะห์และจัดทำโครงการ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าข้อมูลของคณะทำงาน ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้านไม่ตรงกับข้อมูลของคณะทำงานด้านอื่นๆ

การแก้ไข ควรมีการประชุมระหว่างคณะทำงานว่าจะเก็บข้อมูลอะไร โดยวิธีใดและมอบให้ผู้ใดจัดเก็บข้อมูล

จากคู่มือ...กม.

๔. ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ มีหน้าที่ ดังนี้

- ๔.๑ การส่งเสริมการดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในหมู่บ้าน
- ๔.๒ การพัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพ การผลิต และการตลาดเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน
- ๔.๓ งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

มีการแบ่งงานทางเศรษฐกิจออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ การผลิต การจำหน่าย และการบริโภค

การผลิต ปัจจัยการผลิตมี ๔ อย่าง คือ ที่ดิน แรงงาน ทุน และการประกอบการ ซึ่งจะกล่าวถึงปัญหาของปัจจัยการผลิตและแนวทางแก้ไขดังนี้

๑. ที่ดิน ซึ่งแบ่งประเภทการถือครองที่ดินได้ดังนี้

๑.๑ ถือครองที่ดินแปลงใหญ่ หรือมีที่ดินทำกินมากแต่ไม่ใช้ประโยชน์จากที่ดิน หรือซื้อที่ดินเพื่อการเก็งกำไร

การแก้ไข ควรแก้ไขโดยนำที่ดินดังกล่าวมาปฏิรูปที่ดิน หรือเก็บภาษีในอัตราสูง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับนโยบายรัฐบาล

๑.๒ ที่ดินแปลงเล็ก เช่น มีที่ดินเพื่อการทำนายน้อย เมื่อสิ้นสุดฤดูทำนาต้องไปประกอบอาชีพอื่น เช่น ขับแท็กซี่ เป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม

การแก้ไข ให้มีโครงการฝึกอาชีพด้านการเกษตรหรืออุตสาหกรรมตามที่คนในหมู่บ้านต้องการและในกรณีที่บุคคลมีความรู้อยู่บ้าง แล้วก็ให้มีการฝึกอาชีพเพิ่มเติมเพื่อกระจายการผลิต เช่น สามารถปลูกไม้ดอกไม้ประดับ หรือพืชอย่างอื่นที่มีราคาสูง ส่วนแรงงานด้านอุตสาหกรรม ก็จัดทำโครงการฝึกอบรมเพิ่มทักษะในวิชาชีพ

๑.๓ ไม่มีที่ทำกิน ต้องรับจ้างทำงานหรือกลายเป็นคนเร่ร่อน

การแก้ไข ทุกคนควรมีวิชาชีพติดตัว จึงควรวางโครงการฝึกอาชีพด้านการเกษตรหรืออุตสาหกรรม และควรฝึกให้มีทักษะเพิ่มขึ้นตามโอกาสที่มีเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

๒. แรงงาน ปัญหาของแรงงาน คือ

๒.๑ การว่างงาน อาจเป็นเพราะไม่เป็นแรงงานที่มีฝีมือ

การแก้ไข ควรวางโครงการฝึกวิชาชีพที่อยู่ในความต้องการของตลาดในประเทศหรือตลาดต่างประเทศ



๒.๒ ทำงานไม่เต็มเวลา เช่น งานที่ควรจะทำแล้วเสร็จภายใน ๓ ชั่วโมง แต่ใช้เวลาทำงาน ๕ ชั่วโมง อาจเป็นเพราะเป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือ หรือการจัดการไม่ดี

การแก้ไข ควรวางโครงการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรหรือ
อุตสาหกรรม

๒.๓ ว่างานบางฤดูกาล เช่น การทำนาที่ไม่มีระบบชลประทาน
จะทำได้ปีละ ๑ ครั้งเท่านั้น หลังฤดูทำนาก็จะว่างงาน

การแก้ไข ควรวางโครงการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรหรือ
อุตสาหกรรม

๓. ทุน แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑ เงินทุน เกษตรกรหรือผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรม
ขาดแคลนทุนที่ใช้ในการลงทุน

การแก้ไข ควรจัดให้มีโครงการออมทรัพย์ หรือโครงการ
จัดตั้งสหกรณ์

๓.๒ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำ ชลประทาน ไฟฟ้า
เครื่องมืออุตสาหกรรม เครื่องมือการเกษตร ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ฯลฯ
ซึ่งประชาชนมักจะขาดแคลนและเรียกร้องสิ่งเหล่านี้

การแก้ไข ควรวางโครงการให้ประชาชนร่วมมือกันจัดหา
โครงสร้างพื้นฐานบางอย่างที่สามารถทำได้ เช่น
โรงสีข้าวของหมู่บ้านหรือตำบล แต่โครงสร้าง
พื้นฐานที่ต้องใช้เงินมาก เช่น ถนน ไฟฟ้า
ชลประทาน ฯลฯ ก็วางโครงการไว้ในแผนพัฒนา
หมู่บ้านและขอให้รัฐบาลดำเนินการ



๔. การประกอบการ ได้แก่ การลงทุนหรือค้าขายที่ต้องใช้เงินทุนมาก บางคนเห็นคนอื่นลงทุนและได้กำไรดี ก็ลงทุนผลิตหรือค้าขายเองบ้าง โดยที่ตนเองยังไม่มีความรู้ความชำนาญ ทำให้ขาดทุน และบางคนกลายเป็นคนล้มละลาย

การแก้ไข ควรวางโครงการให้ผู้ลงทุนมีวิชาชีพหรือความชำนาญ ในกิจการที่ลงทุน และเริ่มจากการดำเนินงานขนาดเล็กก่อน มีความเสี่ยงน้อย ในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อมีความชำนาญจึงขยายกิจการหรือเครือข่ายจำหน่ายผลผลิต

จากคู่มือ...กม.	๕. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข มีหน้าที่ ดังนี้
	๕.๑ การพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ รวมถึงการจัดสวัสดิการต่างๆ ของหมู่บ้าน
	๕.๒ การสงเคราะห์ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้
	๕.๓ การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๕.๔ การสาธารณสุข

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ปัจจุบันปัญหาสำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางสังคมคือค่านิยมและพฤติกรรมทางสังคม

๑. ค่านิยมทางสังคม ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่เป็นคุณหรือสังคม ยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยมมีทั้งที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะค่านิยมที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ซึ่งสมควรมีการแก้ไขคือ

๑.๑ ค่านิยมที่ไม่ดีและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น ไม่อยากทำงาน เกียจคร้าน เลือ่งงาน ทำงานเบาๆ สบายๆ แต่เงินเดือนน้อย

การแก้ไข ควรวางโครงการกระตุ้นบุคคลให้กระตือรือร้น ขยันทำงานเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง ส่วนในด้านความฟุ้งเฟ้อ เช่น นิยมใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับที่มียี่ห้อหรือแบรนด์เนมราคาแพง ผลิตในต่างประเทศ ควรวางโครงการให้ใช้สินค้าที่จำเป็นและผลิตในประเทศไทย และชี้ให้เห็นว่าการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยดังกล่าวเป็นค่านิยมที่ผิด

๑.๒ ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม เป็นการกดขี่ทางเพศ ทารุณสตรีและเด็ก และคอร์รัปชัน

การแก้ไข ควรวางโครงการส่งเสริมการมีศีลธรรม และจริยธรรม และในกรณีที่มีการทะเลาะวิวาทในครอบครัว หรือบิดามารดา เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของลูกหรือเด็กๆ ในครอบครัว ควรวางโครงการสร้างครอบครัวที่อบอุ่น

๑.๓ ค่านิยมเกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง เช่น การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งไม่เป็นเรื่องที่ผิด และการคอร์รัปชันประชาชน ได้รับส่วนแบ่งบ้างเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ ซึ่งตัวอย่างดังกล่าวเป็นค่านิยมที่ผิด

การแก้ไข ควรวางโครงการแก้ไขค่านิยมที่ผิดเหล่านี้

๒. พฤติกรรมทางสังคมที่ไม่ดี เช่น

๒.๑ การเสพยา ซึ่งทำให้สิ้นเปลืองเงิน ขาดสติ ทะเลาะวิวาท หรือขับรถเกิดอุบัติเหตุ

การแก้ไข ควรวางโครงการให้มีการเลิกเสพยา

๒.๒ การสูบบุหรี่ ทำให้สิ้นเปลืองเงินและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

การแก้ไข ควรวางโครงการให้มีการเลิกสูบบุหรี่

๒.๓ การเล่นเกมพนัน ทำให้เป็นหนี้สิน หนี้้นอกระบบ ครอบครัวแตกแยก เจ้าหนี้ข่มขู่และทำร้าย บางคนถึงกับฆ่าตัวตาย

การแก้ไข ควรวางโครงการให้คนในหมู่บ้านเลิกเล่นเกมพนัน

๓. สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข

๓.๑ สิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาวะต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม และการพัฒนาของบุคคล เช่น ความสะอาดในบริเวณบ้าน ถนน แม่น้ำลำคลอง อากาศ และการส่งเสียงดังรำคาญ ฯลฯ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของบุคคล ปัญหาสำคัญเกิดจากการทิ้งขยะหรือมลพิษจากอุตสาหกรรม

การแก้ไข ควรวางโครงการแก้ไขการทิ้งขยะที่ไม่ถูกวิธี หรือแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากอุตสาหกรรม

๓.๒ สาธารณสุข บุคคลจำเป็นต้องมีร่างกายแข็งแรง เพื่อสามารถทำมาหาเลี้ยงชีพให้ตนเองและครอบครัว โครงการสำคัญในด้านสาธารณสุข คือ

๓.๒.๑ การรักษาสุขภาพ ควรมีโครงการต่างๆ เช่น โครงการรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและปลอดภัย โครงการออกกำลังกาย โครงการจัดหาสนามกีฬาสำหรับผู้ใหญ่และเด็ก

๓.๒.๒ การป้องกันโรคระบาด เช่น โครงการป้องกันไข้หวัดนก โครงการป้องกันไข้หวัด ๒๐๐๙ โครงการป้องกันไข้เลือดออก นอกจากนี้มีโครงการป้องกันโรคระบาดอื่นๆ ที่มักจะเกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนและในการจัดทำโครงการ ควรเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาเป็นที่ปรึกษา

จากคู่มือ...กม.

๖. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่ ดังนี้

การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา การบำรุงรักษาศิลป-วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาของหมู่บ้านหรืองานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. การศึกษา ปัญหาทางการศึกษา คือ การศึกษาไม่มีคุณภาพ จบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ

การแก้ไข ควรวางโครงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และศึกษาในวิชาชีพที่อยู่ในความต้องการของตลาด เช่น วิศวกรรม และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ฯลฯ ในด้านวิชาชีพ บุคคลที่มีวิชาชีพแล้ว ควรจะเข้ารับการฝึกอบรมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นดังที่กล่าวในเรื่องแรงงาน และควรเชิญอาจารย์จากโรงเรียนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมาเป็นที่ปรึกษา

๒. ศาสนาและวัฒนธรรม ศาสนาประเพณีวัฒนธรรมใดที่ส่งเสริมการพัฒนา เช่น การให้ประชาชนเข้าร่วมดำเนินการเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ก็วางโครงการดำเนินการไว้

จากคู่มือ...กม.

๗. ด้านอื่นๆ ตามความเหมาะสมของสภาพภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ว่าสมควรจะตั้งคณะทำงานเพิ่มเติมจาก ๖ คณะข้างต้นหรือไม่ เช่น ด้านการพัฒนาการเกษตร ด้านเยาวชน ด้านการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น



ความคิดเห็นเพิ่มเติม

๑. ด้านการพัฒนาการเกษตร การทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มี ๒ วิธีการ คือ

๑.๑ การเพิ่มผลผลิต สามารถกระทำได้ในหลายวิธีการ เช่น การเลือกพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับดิน การแก้ไขดินเปรี้ยวหรือดินเค็ม ฯลฯ ซึ่งในการวางแผนโครงการแก้ไขควรเชิญเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร และผู้มีความรู้ด้านการเกษตรมาเป็นที่ปรึกษา

๑.๒ การลดต้นทุนการผลิต เช่น การใช้ปุ๋ยชีวภาพ ซึ่งสามารถผลิตได้ด้วยตนเอง การใช้เครื่องมือการเกษตรที่เหมาะสม ราคาไม่แพง ฯลฯ และในการวางแผนโครงการลดต้นทุนการผลิต ควรเชิญเจ้าหน้าที่และบุคคลดังกล่าวในข้อ (๑) มาเป็นที่ปรึกษา

๒. ด้านเยาวชน จากการสำรวจของบุคคลและองค์กรหลายคณะ พบว่า เด็กไทยจำนวนไม่น้อยมีค่านิยมและพฤติกรรมที่ไม่ดี คือ เด็กยังโตกลับมีพัฒนาการทางจริยธรรม ประหยัด ซื่อสัตย์และละอายเกรงกลัวต่อบาป น้อยลง โอ้อวดมากกว่าปกติ รายการโทรทัศน์ส่งผลให้เด็กคุ้นเคยกับความรุนแรง ซึมซับพฤติกรรมไม่สุภาพ เสี่ยงการเรียน และบริโภคของฟุ่มเฟือย มีเด็กอ่านหนังสือไม่ออกและเรียนไม่ได้จำนวนมาก ซึ่งอาจกลายเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงที่ไปก่อปัญหาสังคมได้ เด็กไทยมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ออบายมุข ทั้งหนีเรียน ดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และเล่นการพนัน แม่วัยรุ่น (อายุต่ำกว่า ๑๙ ปี) มาทำคลอดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง คุณเด็กอาจเริ่มไม่พอ โดยมีคดีอันดับต้นๆ คือ ลักทรัพย์ ยาเสพติด ประทุษร้ายต่อชีวิต เด็กใช้สื่อต่างๆ ทั้งทางโทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต และโทรทัศน์มากถึง ๖-๗ ชั่วโมงต่อวัน เด็กไทยมีแววเครียดสูง ไม่ชอบโรงเรียนมากขึ้น

การแก้ไข คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาว่า เด็กในหมู่บ้านของตนมีปัญหาใดก็ควรวางโครงการป้องกันหรือแก้ปัญหาไว้ในแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยเชิญอาจารย์และผู้ปกครองมาเป็นที่ปรึกษา

๓. ด้านการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

การพัฒนาการเมืองมีความมุ่งหมายที่จะให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น แต่ปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้เป็นประชาธิปไตยได้คือ ประชาชนต้องมี (๑) จิตสำนึกทางการเมือง (๒) มีส่วนร่วมทางการเมือง

(๑)การมีจิตสำนึกทางการเมือง จิตสำนึก หมายถึง สภาวะของการสามารถใช้อำนาจทางความรู้สึกและจิตใจของท่านเพื่อเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น ดังนั้น การมีจิตสำนึกทางการเมือง คือ การที่มนุษย์สามารถเข้าใจได้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองหรือสังคม ดังนั้น จะต้องรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ต่อสังคม

ปัจจุบัน ยังมีประชาชนไทยจำนวนมากที่เป็นปัจเจก คือ คิดอย่างตนเองแยกออกมาแทนที่จะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

การแก้ไข ควรวางโครงการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองเป็นโครงการที่ทำอย่างไรที่จะทำให้แต่ละคนในหมู่บ้านเกิดจิตสำนึกทางการเมือง คือให้แต่ละคนตื่นตัวและเข้าใจได้ว่าตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งจะต้องรักและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้สิทธิและหน้าที่ของตนต่อหมู่บ้านและสังคม และขยายความรู้สึกนึกคิดเช่นนี้ไปสู่ตำบล อำเภอ จังหวัดและประเทศชาติ



(๒)การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีจิตสำนึกทางการเมืองเพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอจะต้องมีการแสดงออกในรูปแบบการกระทำ ในทางวิชาการ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง การกระทำต่างๆ ที่เป็นไปด้วยความเต็มใจหรือไม่ถูกบังคับ ซึ่งสมาชิกของสังคมมีส่วนในการเลือกผู้ปกครองในทางตรงหรือทางอ้อม และในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งปัจจุบันประชาชนไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายน้อย

การแก้ไข เมื่อประชาชนเกิดความเข้าใจแล้วว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ควรจะต้องจัดทำโครงการต่างๆ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตามมาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยเฉพาะในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านควรให้ประชาชนในหมู่บ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจให้มากที่สุด



ข้อสรุป

๑. ในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านควรมีโครงการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และควรจะต้องมีโครงการ คือ (๑) ด้านเศรษฐกิจ มีโครงการฝึกวิชาชีพ (๒) ด้านสังคมมีโครงการเปลี่ยนแปลงค่านิยมให้ถูกต้อง (๓) ด้านการเมือง มีโครงการสร้างจิตสำนึกทางการเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒. ปัญหาต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว บางหมู่บ้านอาจมีปัญหาก็วางโครงการแก้ไข แต่ถ้าหมู่บ้านไม่มีปัญหาก็ไม่ต้องวางโครงการแก้ไข นอกจากนี้ ถ้าหมู่บ้านชุมชนใดมีปัญหาอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวแล้ว ก็ควรวางโครงการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วย

๓. ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านควรจัดเก็บข้อมูลให้เป็นที่น่าพอใจแล้วนำมาวางโครงการแก้ไข

๔. ปัญหาใดที่คณะกรรมการหมู่บ้านสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง ก็ควรดำเนินการทันที หากเป็นโครงการที่ต้องใช้อำนาจรัฐหรือใช้เงินมาก ก็เขียนเป็นโครงการไว้ในแผนพัฒนา ซึ่งในการจัดทำงบประมาณของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะนำแผนของคณะกรรมการหมู่บ้านไปพิจารณาและจัดสรรงบประมาณดำเนินการ

ผู้เขียน ร้อยตรี สมนึก ชูวิเชียร ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการ
การพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน วุฒิสภา
อนุกรรมการติดตามองค์การพัฒนา
การเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

**คณะกรรมการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน
วุฒิสภา**

.....

- | | |
|----------------------------|-----------------------------------|
| ๑. นายอนุรักษ์ นิยมเวช | ประธานคณะกรรมการ |
| ๒. พล.ต.อ. โกวิท ภักดีภูมิ | ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ |
| ๓. นายกลุช อาทิตย์แก้ว | รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง |
| ๔. นายธานี อ่อนละเอียด | รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง |
| ๕. นายภิญโญ สายบุญ | โฆษกคณะกรรมการ |
| ๖. นายประสงค์ศักดิ์ บุญเดช | กรรมการและที่ปรึกษา
คณะกรรมการ |
| ๗. นายสมชาติ พรรณพัฒน์ | กรรมการและที่ปรึกษา
คณะกรรมการ |
| ๘. นายชูชัย เลิศพงศ์อดิศร | กรรมการ |
| ๙. พ.ต.อ. พายัพ ทองชื่น | เลขานุการคณะกรรมการ |

**คณะอนุกรรมการติดตามองค์การพัฒนาการเมือง
และการมีส่วนร่วมของประชาชน**

.....

- | | |
|--------------------------------|------------------------|
| ๑. นายกฤษ อาทิตย์แก้ว | ประธานคณะอนุกรรมการ |
| ๒. นายชูชัย เลิศพงศ์อดิศร | รองประธานคณะอนุกรรมการ |
| ๓. ร้อยตรี สมนึก ชูวิเชียร | อนุกรรมการ |
| ๔. พล.ต.ต. ธงชัย พุ่มชุมพล | อนุกรรมการ |
| ๕. นายสง่า คุ้มันทรารัย | อนุกรรมการ |
| ๖. นายชูตระกูล วรรณันท์ | อนุกรรมการ |
| ๗. นายสมศักดิ์ ปานประภากร | อนุกรรมการ |
| ๘. นายโชคชัย ชื่นจิตต์ | อนุกรรมการ |
| ๙. นายบุญปลูก เอนสาร | อนุกรรมการ |
| ๑๐. นายศิริศักดิ์ พันธุ์นรา | อนุกรรมการและเลขานุการ |
| ๑๑. พล.ต. สมปอง มาลีแก้ว | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |
| ๑๒. นายพินิจ พิษยกุลป์ | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |
| ๑๓. นายนฤทธิ ปิยะกาญจนะ | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |
| ๑๔. พล.ต.ต. เสถียร จันทร์สว่าง | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |
| ๑๕. นายประสิทธิ์ ไทรวงม | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |
| ๑๖. นายจรรุวัฒน์ เกลี้ยงเกลา | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |
| ๑๗. นายประจวบ ชุมภู | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |
| ๑๘. นายประวิทย์ จันทร์ติยিং | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |
| ๑๙. นางสาวไพไลวรรณ อาทิตย์แก้ว | ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ |



คณะกรรมการหมู่บ้านรากฐานของแผ่นดิน

